

Összefoglaló vázlat: Keresés az interneten

Ne feledd!

Minél pontosabban adod meg a keresőkifejezést, annál jobb találatokat fog listázni a keresőprogram. Mindig légy mérlegelő az olvasottakkal kapcsolatban, mert nem minden hír hiteles az interneten!

1. A keresés lépései és trükkjei

- **Böngésző és keresőmotor:** Indíts el egy programot (pl. Chrome), és nyiss meg egy keresőoldalt (pl. Google).
- **Pontos kulcsszavak:** Használj lényegre törő szavakat. Kerüld a hosszú mondatokat!
- **Idézőjelek használata:** Ha egy pontos kifejezésre vagy névre keresel, tedd idézőjelek közé (pl. "Petőfi Sándor összes verse"). Így a kereső pontosan ezt a szókapcsolatot fogja keresni.

2. Hitelesség ellenőrzése (Álhírek felismerése)

- **Több forrás összevetése:** Soha ne higgy el mindent az első oldalon! Nézz meg legalább 2-3 különböző weboldalt is.
- **Álhírek (Fake News):** Figyelj a gyanús jelekre! (Sok helyesírási hiba, túlzó címek, ismeretlen szerző).
- **Dátum ellenőrzése:** Mindig nézd meg, mikor készült a bejegyzés. Lehet, hogy az információ már elavult.

3. Szerzői jogok és Creative Commons (CC)

- **Szerzői jog:** A legtöbb kép és szöveg valaki tulajdona. Csak engedéllyel használhatod fel őket.
- **Creative Commons típusok:**
 - **BY (Forrásmegjelölés):** Felhasználhatod, de meg kell nevezned a szerzőt.
 - **NC (Nem kereskedelmi):** Nem kereshetsz vele pénzt, csak sulihoz vagy hobbihoz használhatod.
 - **ND (Nincs átdolgozás):** Nem vágthatod meg vagy színezheted át a képet.

A tudatos keresés folyamata

Mindig ellenőrizd az információt, mielőtt elhinnéd!

4. Vizuális adatok és rendszerezés

- **Adatmegjelenítés:** Használj grafikonokat vagy infografikákat a bonyolult adatok megértéséhez.
- **Mappákban való rendszerezés:** A letöltött képeket és dokumentumokat mindig mentsd elnevezett mappákba (pl. „Töri_projekt”, „Képek_természet”). Így később is könnyen megtalálod őket a gépeden.

5. Recept: Csokoládépudding (17. és 18. feladatkártyához)

1. Keverjük össze a pudingport, a cukrot és egy kevés tejet csomómentesre.
2. Adjuk hozzá a tojássárgáját.
3. Forraljuk fel a maradék tejet.
4. Öntsük a forró tejet a keverékhez, és folyamatos kevergetés mellett sűrítsük be.
5. Tálaljuk hidegen.

Gyakorló feladat:

Hogyan ellenőriznéd le, hogy egy interneten talált hír igaz-e? Írj le két módszert!

Információszerzés az e-világban: Feladatkártyák (1-10)

💡 Ne feledd!

- **Böngésző:** A program, amivel az internetet nézed (pl. Chrome, Edge).
- **Keresőmotor:** A weboldal, ami segít megtalálni az információt (pl. Google).
- **Kulcsszó:** A legfontosabb szavak, amiket a keresősávba írsz.
- **Hitelesség:** Mindig gondold át, hogy igaz-e, amit olvasol!

<p>1. Kártya Mi a különbség a böngésző és a keresőprogram között? Írj egy-egy példát mindkettőre!</p>	<p>2. Kártya Írj 3 pontos kulcsszót, ha az alpakák táplálkozására vagy kíváncsi!</p>
<p>3. Kártya Segíts a Mikulásnak! Hogyan keresnél rá az interneten, hogy mi a finn neve?</p>	<p>4. Kártya Az Egyenlítő hosszát keresed. Melyik keresőkifejezés adna jobb találatot: „vonal” vagy „Egyenlítő hossza km”? Miért?</p>

5. Kártya Hogyan szűrnéd a találatokat a keresőben, ha kizárólag videókat szeretnél látni az alpakákról?	6. Kártya Találtál egy hírt, ami szerint a krokodilok tudnak repülni. Mit teszel, hogy ellenőrizd a hitelességét ?

A keresés folyamata

Kövesd ezeket a lépéseket a sikeres kereséshez!

<p>7. Kártya Keress rá: Ki volt az első magyar nő, aki egyetemre járt? Írd le a nevét és az egyetemet!</p>	<p>8. Kártya Milyen gombra kell kattintanod a keresőben, ha csak képeket szeretnél látni egy nílusi krokodilról?</p>
<p>9. Kártya Írj egy összetett keresőkifejezést, amivel megtudhatod a következő nyári olimpia helyszínét és időpontját!</p>	<p>10. Kártya Miért fontos, hogy több találatot is megvizsgálj, mielőtt elhiszel egy információt az interneten?</p>

Feladatkártyák 11-20: Képek, videók és adatok

Tudtad?

Az interneten található képek többségét **szerzői jog** védi. Csak a **Creative Commons** (szabad felhasználású) licencű képeket használhatod fel szabadon, de a forrást (honnan és mikor töltötted le) ekkor is meg kell jelölnöd!

<p>11. Kártya</p> <p>Mit jelent a Creative Commons kifejezés a képekkel kapcsolatban?</p>	<p>12. Kártya</p> <p>Hogyan tudsz a Google keresőben kifejezetten csak képeket listázni?</p>
<p>13. Kártya</p> <p>Miért érdemes ingyenes képgyűjteményeket (pl. Pixabay, Pexels) használni a sima keresőoldalak helyett?</p>	<p>14. Kártya</p> <p>Írj egy példát a helyes forrásmegjelölésre! Mit kell mindenképpen feltüntetned?</p>

Adatok és böngészés

15. Kártya Miben segít egy infografika a sima, folyó szöveghez képest?	16. Kártya Mi a különbség a grafikon és a diagram között? Hogyan ábrázolják az adatokat?
17. Kártya Sorolj fel legalább három különböző internetes böngészőprogramot!	
18. Kártya Miért érdemes frissíteni a böngészőprogramokat? Írj egy biztonsági okot!	19. Kártya Miért fontos, hogy rendet tarts a számítógépeden a mappákban , amikor képeket töltesz le?

20. Kártya

Készíts egy egyszerű **folyamatábrát (flow map)** arról, hogyan keresnél és mentenél el egy szabadon felhasználható képet egy iskolai prezentációhoz!

Megoldókulcs a feladatkártyákhoz

Ez a megoldókulcs a 20 darab feladatkártya pontos válaszait tartalmazza a forrásdokumentum alapján.

1-10. Feladatkártyák: Keresési folyamat és kulcsszavak

1. **Kártya:** A böngésző egy program, amit el kell indítanunk (pl. Chrome), a keresőprogram (keresőmotor) pedig egy weboldal/szolgáltatás ezen belül, ami az információt keresi (pl. Google).
2. **Kártya:** Például: alpakák táplálkozása, mit eszik az alpaka, alpaka legeltetése.
3. **Kártya:** Keresőkifejezés: „Mikulás finn neve”. (Megoldás: Joulupukki).
4. **Kártya:** „Egyenlítő hossza” (Minél pontosabb a kifejezés, annál jobb a találat).
5. **Kártya:** A keresősáv alatti szűrőknél a „Videók” gombra kell kattintani.
6. **Kártya:** Mérlegelni kell: hiteles-e a forrás? Az interneten nem minden információ igaz, vigyázni kell az álhírekkel.
7. **Kártya:** Hugonnai Vilma; a Zürichi Egyetemen tanult (Magyarországon akkor még nem járhattak nők egyetemre).
8. **Kártya:** A „KÉPEK” feliratú gombra.
9. **Kártya:** Például: „következő nyári olimpiai játékok helyszíne és időpontja”.
10. **Kártya:** Mert nem minden információ hiteles; az álhírek és megtévesztő oldalak miatt több forrásból kell meggyőződni a valóságról.

11-20. Feladatkártyák: Képek, videók és adatok

1. **Kártya:** Olyan licenceket jelöl, amelyeknél a képek szabadon vagy korlátozott módon felhasználhatók (gyakran a szerző megjelölésével).
2. **Kártya:** A kulcsszó beírása után a keresősáv alatt a „Képek” gombra kattintva, majd az Eszközök/Felhasználási jogok menüben a Creative Commons licencek szűrővel.
3. **Kártya:** Mert ezeken az oldalakon (pl. Pixabay) eleve szabadon felhasználható képek vannak gyűjtve, így nem sértünk szerzői jogot.
4. **Kártya:** Meg kell adni a forrást (link) és a letöltés dátumát. Példa:
www.peldaoldal.hu, letöltés dátuma: 2024. 05. 20.
5. **Kártya:** Látványosabb, könnyebben érthető és áttekinthetőbb, mivel grafikus elemekkel (rajzokkal) és adatokkal együtt mutatja be a folyamatokat.
6. **Kártya:** A grafikon vonalakkal ábrázol, a diagram formákkal (kör, oszlop). Mindkettő a számadatok érthető megjelenítésére szolgál.
7. **Kártya:** Például Google Chrome, Mozilla Firefox, Microsoft Edge, Safari, Opera.
8. **Kártya:** A frissítések javítják a biztonsági hibákat, így nehezebben törhetik fel az adatainkat vagy fertőzhetik meg a gépet vírusok.
9. **Kártya:** Azért, hogy később is megtaláljuk, mit hova mentettünk el, és rend legyen az eszközünkön.
10. **Kártya:** 1. Böngésző megnyitása -> 2. Képgyűjtemény vagy kereső megnyitása -> 3. Kulcsszó beírása -> 4. Szűrés szabad felhasználásra -> 5. Kép kiválasztása -> 6. Letöltés a kijelölt mappába -> 7. Forrás (link és dátum) feljegyzése.